

Marek Přibil

Rehabilitace Adama & Evy

Román o výbušné aféře Šuman, médiích, vývoji Evropy
a existenci v čase s výrazným přesahem

Marek Přibil

Teodoru Přibilovi, který se narodil 18. března 2014

Kniha vychází s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky.

© Marek Přibíl, 2021

© Grada Publishing, a. s., 2021

Odpovědná redaktorka Julie Gonzálezová

Redakční úpravy Monika Jitřenková

Obálka, grafická úprava a sazba Ondřej Mikulecký

Fotografie a ilustrace na obálce Marek Přibíl

Vydala Grada Publishing, a. s. pod značkou Cosmopolis v Praze roku 2021,
jako svou 8203. publikaci

Tisk FINIDR

Grada Publishing, a. s.,

U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-271-4482-2 (pdf)

ISBN 978-80-271-3091-7 (print)

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována a šířena v jakékoli podobě bez předchozího písemného souhlasu majitele.

PROLOG

1: Vyhlídka

Tenhleten román, román číslo IV, píšu s časovým odstupem. Jeho konec prozatím neznám. Morální ponaučení ano.

Píšu ho na místě zvaném *Boa Vista*; to je název, který lze z portugalského přeložit jako „pěkná vyhlídka“ či „dobrý pohled“. Po sedmihodinovém letu z Prahy jsem se tu octl již poněkolikáté. Naposled nyní, což znamená v samém závěru druhé dekády třetího milénia. A co se týká samotného příběhu, nebudu to protahovat:

Budu-li nucen (v případě odmítnutí stávajícím nakladatelem) nabídnout rukopis víceru dalších, zapřu formu jak hlavolam, existenciální přesah, zatajím kierkegaardovské myšlenkové orgie či komediální allenovské piruety. A stejně tak nepřiznám popis doby, kdy se lámou dějiny, kdy se společnost rozdělila pod nápojem ideologické sofistiky, a taktéž vízi o kolizi křesťanství s islámem a prvky z žánru science fiction ve stylu Houellebecqa.

Obával bych se, že i kdybych před nimi hovořil ve vzletné nadsázce jako nyní, byl bych za troglodyta či přinejmenším blbouna nejapného, jelikož vše, co vyzní překombinovaně, věští finanční ztrátu.

Takže pravděpodobně by mi v takové situaci nezbylo nic jiného nežli naopak nadhodit lacinou návnadu o natuty zaručeném komerčním trháku. Napsat anebo povědět nakladatelům (jaksepatří dryáčnický), že pomínu-li Adama a Evu, je tohle thriller skrz naskrz prošívaný vzedmutými emocemi, vulgarizovanou poetikou (pro dnešní dobu tak symptomatickou) a hlavně, třebaže jsou mi proti srsti, notně odpudivými odposlechy.

Skutečnými odposlechy; takovými, jež jsou na rozdíl od shora vybájených představ o finální podobě tohoto románového textu, který právě na *Boa Vista* začínám psát, bohužel holou fakticitou. Které jsou reálné.

* * *

Takový koncept románu, to by byla jistě dobrá zpráva nejen pro nakladatele, jimž jde pochopitelně o zisk a při představě žánrově postmoderního hybridu by se orosili, nýbrž i pro čtenáře. Alespoň pro ty, kteří mají v oblibě jako relaxační doplněk k plážovému lehátku srdceryvné paperbacky cinknuté zpravodajským prostředím; takové ty bezduché konspirační zkazky à la Sidney Reilly, literární předobraz nula-nula-sedmičky, agenta Jamese Bonda, kterého má podle posledních zpráv v chystané epizodě proslavené filmové série zastínit, či dokonce nahradit žena.

Ovšem mám i špatnou zprávu: jednoznačně vás zklamou, prahnete-li – tak jako žízni násoska po ranním hltu vyprošťováku – po nějakém tom pikantním zjištění. Dychtíte-li po čemsi na způsob *ministr vnitra načapáný s prostopášnou animírkou na utajené sociálnědemokratické party*, anebo po jakémkoli jiném, jedno jak nevkusném:

Ty dekadentní audiozáznamy – ty zmíněné odposlechy – již nevěřejné nejsou. Ba právě naopak: v Čechách, mojí malé vlasti, s nimi byl dávno obeznámen kdekdo, možná snad každý. A nejenom v Čechách: s dávkou troufalé „domyšlivosti“ připomínám, že ohlas měly taktéž v zahraničí; na starém kontinentu v době, kdy eskalovala migrační krize, debatovalo se o tajuplných nahrávkách na půdě europarlamentu (v té v mnoha ohledech vyprázdněné instituci), a za Atlantikem plnily stránky dokonce v samotných slovuťných *The New York Times*.

A jak jsem předeslal, plnily je nikoli ve světě fikce, nýbrž ve světě, jež nazýváme realitou, poněvadž býváme zpravidla přesvědčeni, že *skutečnost* dokážeme svými čidly rozpoznat; podobně jako čas.

* * *

K dechberoucímu vyzrazení „šokujícího“ obsahu odposlechů tudíž nedojde, když už k němu jednou došlo; tedy alespoň doufám, že bylo

do éteru vypuštěno úplně vše, co ze mě učinilo na dlouhou dobu nenapravitelně smutného člověka – člověka, jenž si to vyžral i s vysokohorskou přírážkou. A vy se s tím budete muset smířit; nanejmeně ti z vás, kteří jste lačni po skandálech všeho druhu a libujete si v nich s dávkou oplzlé škodolibosti.

Ostatně jako jsem se s tím musel smířit i já sám...

Asi jste už pochopili, že v tomhle neblahém příběhu, plném temných okolností, podlostí, pochybností a frustrace, osobně figuruju. A nejde o vedlejší roli.

Ale zanechme již toho vlísávání se do přízně nakladatelů prostřednictvím bombastických anticipačních vnaidel, jakkoli je na druhou stranu fakt, že mě tahle story (ve skutečnosti ji více než pro čtenáře píšu pro svého syna) stála místo – jak místo pracovní, tak místo ve společnosti. A také že by mě v důsledku toho, co se událo, a špatné pověsti ještě i v tuhle chvíli nepřijali ani v Akademii věd, i kdybych se tam pokoušel nastoupit zaměstnání na seriózní pozici pouhopouhé laboratorní myši; na společenském žebříčku stojí drobný hlodavec výš než já.

Ověřil jsem si to.

2: Podivnost

Také Adama vyhodili z práce – 15. března 2014, zhruba tři roky přede mnou.

Jestliže si vzpomene na telefonát s panem generálním – inženýrem Herodesem (hebrejsky סודררה) alias Monologem, známým též pod přezdívkou Ukrutný monolog, vyskočí mu na těle kopřivka a husí kůže v jednom ještě i dneska. Monolog, než Adama střelhbítě ze zaměstnání vykopnul, mu udělal totiž v záchvatu manické psychózy z hlavy doslova dechový nástroj; Adamovi doposud nikdo nikdy nevytroubil do ucha takovou sérii nadávek.

Dodneška si na to pamatuje, jako kdyby to bylo včera, na čemž by nebylo vůbec nic zvláštního, pokud by byl tehdy na světě. Jenže on nebyl. Že to zní jako z roztodivné science fiction? Zní: v době, kdy Adam dostal padáka, opravdu neexistoval – ani fyzicky, ani duševně, to jest v nějakém astrálním stádiu. Brzy se dozvíte, že za tím nejsou žádné čáry máry a tu *podivnost* lze racionálně vysvětlit.

* * *

Adam pracoval jako producent bezvýznamného TV sitcomu *Přerušovaná soulož* na biblické motivy v jedné ještě bezvýznamnější (alespoň co do umělecké kvality pořadů), leč na druhou stranu značně sledované komerční televizi.

Hlavní roli právníčky Tamar, častěji Tamary, hrála svého času populární česká herečka, které sice nebyl dán do vínku nepřehlédnutelný dar vynikat v herectví, ale jejíž kvality se dokázaly projevit v roli multifunkční postelové podložky, na kterou majitel stanice a scenárista sitcomu v jedné osobě, zmíněný Herodes Monolog, rád ulehával. A čím déle herečku, řečenou Podložka, hobloval, tím většího postavení se jak

jemu, tak jí (v Podložčině případe v televizi) dostávalo. Nakonec na ni stačilo jen trochu křivě pohlédnout a člověk na hodinu letěl, i kdyby šlo o programového ředitele; tak výsostnou pozici Podložka na pracovišti měla.

Támar se do Evropy doplavila sama z Izraele na vratkém člunu přes Středozevní moře. Důvod? V domovině jí choť odpíral těhotenství, aby se jí nevytahala prsa. Roli mužského protějšku, jehož poznala v Praze – gynekologa Ónana, nezbedného levobočka pracháče z Ománu, pak v *Souloži* ztvárnila vycházející hvězda polské kinematografie Bogusław Paskaljević, jehož otec byl Srb jak poleno a matka polská choreografka s židovskými předky.

Třebaže jde o biblické jméno, z Ónana udělal Monolog Araba a jeho milenecký svazek s Támar povýšil na jakousi metaforu novodobého souznění celosvětových náboženství. A protože i Ónan Támar zanedbával a více než jejímú klínu věnoval se masturbaci, Támar, toužíc po potomstvu, jej ráda provokovala.

V jednom z dílů *Přerušované soulože* měla Podložka podle scénáře mrskat nohama kolem tyče v baru a překvapit uměním na poli pole dance nejen Ónana, ale i manželský pár Jarku a Bohumila Procházkovy (s nimiž Támar a Ónan navázali přátelství). To nebyl nesnadný úkol z hlediska herectví: jako rozený podložkový talent s perfektním žlábkem mezi řadry a gymnastickou průpravou z dětství byla pro Podložku scéna u tyče hračka. Patálie spočívala v tom, kde ji natočit.

Adam usoudil, že při omezeném rozpočtu vyjde levněji než stavba rekvizit nějaký bar, kdyby nabídl jeho majitelům za krátkodobý pronájem barter v podobě skryté reklamy v *Souloži* – záběr na tyč. Ale kde takový podnik splášt?

Po deseti telefonátech, kdy mu nechtěl vyjít nikdo vstříc, zavolal nakonec zoufalý Adam do jednoho z pražských kabaretů, který byl známější jako lunapar neboli hampejz. Domluvil se s provozním, že malý štáb může dorazit ráno, kdy bývá kabaret prázdný, jelikož hopsandy se také musí někdy vyspat.

3: Přistání

Jak už to bývá, uprostřed natáčení se obvykle všechno pohnojí. A podělalo se to i tentokrát: za kuropění vystoupila Podložka do deště z nablýskaného BMW v pravém norku, jako obvykle s náladovými výkyvy, a ještě k tomu pronásledovaná roztomilým, leč psychicky labilním bílým pudlem Georgem Clooneym v pleteném růžovém oblečku, kterého si na poslední chvíli musela vzít s sebou.

Adam vyskočil z druhého vozu, v němž dorazil spolu s režisérem. Oba chvíli pohoršenou hlavní protagonistku ubezpečovali, že díky perfektním rekvizitám reálného kabaretu ve vyhlášené ulici neónů a červených luceren se bude natočený materiál rovnat oscarovému *Rain Manovi*. Málem se jim už podařilo husičku obalamutit, nebýt portýra, jenž vystrčil kebuli ze dveří na ulici a před Podložkou ji lehce sklonil: „Jo, madam, dneska se ještě mrdá. Dorazila k nám děcka z Holandska. Hodinku dvě budete muset posečkat.“

A to se nemělo stát: Podložka zalapala po dechu, pocítila náhlé postižení úžehem, nasadila pohled krvelačné Umy Thurmanové z Tarantinova kasovního trháku *Kill Bill*, stejně tak čokl Clooney, a vytočila na mobilu Herodesovo číslo. Jazyk se jí rozkmital do takových obrátek, až z toho začala po chvíli sama koktat. A jelikož herectví je založeno i na hlasovém projevu, přirozeně se vyděsila, aby jí zadrhávání nezůstalo (neboť v případě Podložčina božského sopránku nepřicházela přeci dabérka v úvahu), a okamžitě sebou plácla v mdlobách na chodník před kabaretem.

„Dost, ty nelidská slizká stvůro, ty hyeno, ty nestvůro! Co, co... Co sis to dovolil?! Zatáhnout hlavní tvář naší televize do bordelu!“ hřmělo z telefonu, jež držel u ucha protentokrát Adam, až se i po Podložčině kolapsu opět labilní Clooney choulil u jeho nohy se staženým ocasem, zpod kterého ucvrnkával. A poté, co se Podložka probrala

a odvlhla po chodníku nazpátek do auta, vracel se Adam s mokrou nohavicí do práce městskou dopravou a pěšourem, jelikož režisér dostal od Monologa zákaz ho svézt.

Jakkoli mezi kolegy vyvolalo Adamovo „producentské“ umění salvy smíchu, ale i uznalý potlesk, jelikož Podložky se vyjma Herodese Monologa všichni nejenom báli, ale současně jí i opovrhovali, nebylo to nic platné: přímo z osobního oddělení neboli HR byl Adam exportován za zuřivého odfrknutí personální ředitelky takovou silou, že nežuchnul na ulici, nýbrž letěl chvíli pomalu jako ten Bernis, jako ten Saint-Exupéryho *L'Aviateur*, krkolomnou rychlostí přes celé hlavní město.

Přeletěl ani ne padesát metrů nad Vltavou, u které se předtím pokoušel domluvit v kanceláři na nábřeží s jakýmsi headhunterem, aby mu našel nový džob, leč lovec mozků nebyl úspěšný. „Kochal“ se pohledem na vlastní zapadající slunce a snil o tom, že začne nový život, protentokrát ne jako Bernis, nýbrž jako vrabec. Opět akceleroval a nabral výšku. Opakovaně prováděl akrobatické figury a vůbec netušil, kdy a kde dopadne.

Naštěstí po hazardním manévru nad Kavčími horami – tam, co v Praze sídlí veřejnoprávní televize, roztáhl nakonec prozíravě padák a po poněkud krkolomném přistání ho z fleku přijali.

Bylo to terno.

4: Bezúhonnost

Každý režim, ať už je fašistický, socialistický, kapitalistický či podivný (ten, v němž dnes v EU žijeme), potřebuje lidi bez poskvrny. Vyžaduje bezúhonné mládí, a to obzvláště na počátku, v době svého rozpuku, kdy přichází na scénu a střídá režim jiný, anebo ho již nahradil. Z historie známe Hitlerjugend či komsomolce; aktuálně je to Greta Thunbergová.

Když mi bylo v roce 1989 čerstvých třináct let, nastala změna poměrů i v Čechách: socialistické zřízení vystřídal kapitalismus. Dějiny začali psát noví vítězové a já později patřil do líhně neposkvrněných, kteří se rychle vyšvihli; ostatně jako se snadno vyšvihl i Adam. Jenže pak se něco událo. Così se podělalo. Po sérii kompromisů, po řadě ústupků mě režim semlel. A já již najednou bezúhonný nejsem.

Jinými slovy: zažil jsem iluzi úspěchu, na bedrech si nesu zkušenost pádu i pokus o nový autentičtější začátek v době, kdy už jsem znal život, v zásadě. Ale že bych byl v téhle bryndě sám, si sebestředně nenamlouvám. Rozhodně ne. Naopak mám za to, že motiv *držkopádu* je jedním z důležitých témat mé generace. Generace bezúhonných, co si s předchozím režimem nezačala, jelikož k tomu vzhledem k věku neměla příležitost.

A ovšemže jsou její příběhy (a tedy i můj) v porovnání s osudy lidí, co skončili z politických důvodů v gulagu, uranových dolech či na šibenici, povětšinou trapné. A trvalo mi dost dlouho, než jsem si to byl s to uvědomit. Asi stejně dlouho jako prozření, že obraz sama sebe tak, jak jej dlouhodobě vnímám, je silně zkreslený. Že se vnímám nepřesně; zhrozil jsem se.

Na jednu stranu bych tak sice po vzoru van Gogha obětoval ucho, pakliže by se mi podařilo nadobro vymazat ze života stěžejní část svého věhlasného akčního dramatu – tu trapnou odposlechovou

„autobiotragédií“. Na druhou stranu mi sem tam přijde, že i kdyby v životě fungovala jako na počítači klávesa *delete*, nestiskl bych ji. Právě kvůli sebepoznání, jež s sebou drama přineslo.

5: Určení

Co se týká hlavního časového určení, tedy vymezení dramatu, pomíňme teď sporadické retrospektivní výlety do 80. a 90. let minulého století, které se dotýkají Adamova příběhu; zprostředkují vám je později. Stejně tak opomeňme nemnoho dějů z přelomu třetího milénia včetně následné dobrodružné a erotické výpravy do roku 2039. Naše vypravování se totiž odehrává předně mezi lety 2016 a 2020.

Ale k té mojí nikoli vedlejší roli: nemíním prozradit všechna svá tajemství najednou, avšak je všeobecně známé, proč a jak jsem se stal „slavným“: před více než dvěma lety, počínaje květnem 2017, jsem se přimotal coby novinář *Mladé fronty DNES* do sféry vlivu peprné aféry *Šuman*. Z jejich drtivých spárů poznamenán asi i doživotně, každopádně přes jednu jedinou noc, jejím cejchem – gangsterskou pověstí a ztrátou chuti k jídlu.

Mediální kauzy, přesněji řečeno kauzy, jež řeší se v médiích, mnozí lidé na rozdíl od přímých účastníků těchto afér (ale zase naštěstí pro ně) rychle a rádi zapomínají. Dříve, než sdělím zkratku z tohoto důvodu připomeneme, v čem aféra *Šuman* spočívala, mrkněte prosím na první kresbičku:

Kromě tří čtyř fotek vybavíme pro lepší orientaci náš román deseti neumělými náčrtky především časové osy podle jednotného mustru. Jednak mě kresbičky baví, jednak je budeme postupně rozšiřovat o další informace týkající se mimo jiné aféry *Šuman*, z níž